

ROMEINSE BRONNEN VOOR DE NEDERLANDSE KERK- GESCHIEDENIS VAN DE NEGENTIENDE EEUW: HET PONTIFICAAT VAN LEO XIII (1878 - 1903)

J. P. de Valk

Voor de bezoekers van de Vaticaanse archieven heeft het begin van een nieuw pontificaat al enkele malen een bijzondere betekenis gehad. Er is een zekere traditie ontstaan dat enige tijd daarna de papieren van een of meer voorbije pontificaten toegankelijk worden. Johannes Paulus II heeft deze traditie bekrachtigd door de periode van Leo XIII (1878-1903) open te stellen, een gebaar dat zeker recht doet aan een voorganger die voor het eerst systematisch wetenschappelijk onderzoek in archieven en bibliotheek van het Vaticaan mogelijk maakte. De honderdste verjaardag daarvan is in 1981 gevierd. Intussen kan worden gesignaleerd dat de Vaticaanse archieven ook op andere wijze meer up to date proberen te raken: de depots worden gemoderniseerd en de consultatieruimte uitgebreid; meer fondsen dan voorheen zijn efficiënter en sneller te raadplegen. Toch blijft het archiefonderzoek in Rome om structurele en bijkomende redenen een betrekkelijk problematische aangelegenheid.

5

Enkele jaren geleden heb ik in het *Documentatieblad* enkele bijdragen gewijd aan de bronnen voor de Nederlandse kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw in Rome¹; die beknopte handleiding - die uiteraard niet verder dan 1878 reikte - wil ik nu voorzien van een kort post scriptum. De hieronder volgende opmerkingen over de Romeinse archivalia voor het laatste kwart van de eeuw zijn het resultaat van een - helaas slechts vluchtige - kennismaking met het materiaal. Omdat de tijd voor systematisch onderzoek ontbrak en bepaalde archiefcomponenten de facto nog niet toegankelijk waren, dragen ze een voorlopig karakter. Te gelegener tijd hoop ik er uitvoeriger op terug te kunnen komen, nu de Rijkscommissie voor Vaderlandse Geschiedenis kortgeleden het opstellen van een gedetailleerde archiefgids over de jaren 1831-1903 in haar programma heeft opgenomen. Voor de praktische kanten van het onderzoek in Rome verwijs ik naar de bovengenoemde bijdragen in dit blad.

1. *D.N.K.* nrs. 2 (oktober 1977) en 3 (maart 1978), resp. 34-56 en 32-40.